

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: J. B. H. Coenen, W. L. Ghijsen, N. G. Kam,
J. L. A. Ledeboer, S. H. Stoffel.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

POLYTECHNISCHE SCHOOL.

L. S.!

Daar de Commissie tot Behartiging van Studiebelangen eenige veranderingen in het bestaande Reglement wenschelijk acht, heeft zij in hare vergadering van 30 April j.l. het volgende ontwerp opgesteld, met het doel het de Algemeene Vergadering voor te leggen. De veranderingen zijn gespaard aangegeven.

Statuten der Commissie tot Behartiging van Studiebelangen.

Art. 1. De Commissie tot Behartiging van Studiebelangen vertegenwoordigt de ingeschrevenen van de Polytechnische School in zaken de studie betreffende en is als zoodanig erkend door den Raad van Bestuur der Polytechnische School.

Art. 2. De Commissie bestaat uit leden der zes verschillende afdelingen der Polytechnische School. Zij wordt gekozen door de vakverenigingen.

Art. 3. De Commissie doet datgene wat haar door de ingeschrevenen in het belang der studie wordt opgedragen, verder al wat haar in dat belang gewenscht voorkomt. Daartoe stelt zij zich o. a. in verbinding met den Directeur, den Raad van Bestuur en de Docenten der Polytechnische School.

De Commissie is van haar handelingen verantwoording schuldig aan de ingeschrevenen.

Art. 4. Voor opmerkingen over colleges van een der Docenten wendt de Commissie zich rechtstreeks, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk tot dien Docent of tot den Directeur.

De toestand van het onderwijs en die der Polytechnische School in algemeenen zin, worden eenmaal in het jaar behandeld in een, door de ingeschrevenen goed te keuren, schrijven gericht aan den Raad van Bestuur.

Dit schrijven met het ingekomen antwoord, benevens een overzicht van de verdere werkzaamheden der Commissie in het afgelopen jaar, vormen het jaarverslag, dat gepubliceerd wordt. De commissie bepaalt zich in het schrijven, evenals in het verdere jaarverslag uitsluitend tot opmerkingen van algemeenen en zakelijken aard.

Art. 5. Wijzigingen in de statuten kunnen slechts geschieden in overleg met den Raad van Bestuur.

Wet der Commissie tot Behartiging van Studiebelangen.

Art. 1. De ingeschrevenen der Polytechnische School worden verdeeld in de volgende afdelingen:

- Technologen.
- Civiel-ingenieurs.
- Bouwkundige ingenieurs.
- Scheepsbouwkundige ingenieurs.
- Werktuigkundige ingenieurs.
- Mijn-ingenieurs.
- Ingeschreven voor B₁ en B₂.

Art. 2. Alleen zij behooren tot één of meer afdelingen die daarvoor zijn ingeschreven bij den Directeur der Polytechnische School. Ingeschrevenen voor verschillende studievakken kunnen zelf de afdeling waartoe zij wenschen te behooren, bepalen.

Art. 3. Iedere afdeling is in de commissie vertegenwoordigd door één lid van het 3de of hooger studiejaar, indien ze 25 of minder, door twee leden, indien ze meer dan 25 ingeschrevenen telt.

De leden voor de afdelingen werktuigkunde en scheepsbouwkunde worden gekozen door het Gezelschap Leeghwater, die voor de civiel- en bouwkundige afdelingen door Practische Studie. Bovendien kiezen deze beide gezelschappen, ieder één lid voor de commissie voor B₁ en B₂.

De Mijnbouwkundige Vereeniging kiest de leden der afdeling mijnbouwkunde, het Technologisch Gezelschap die voor de Technologische afdeling.

Art. 4. De Commissie wordt elk jaar in October gekozen uit candidaten door de besturen der vakverenigingen of door minstens 5 stemgerechtigde leden der vereeniging gesteld. De stemming geschiedt door de stemgerechtigde leden der betrokken vakvereniging.

De leden der aftredende Commissie zijn direkt herkiesbaar.

Art. 5. Is voor een vacature slechts één kandidaat gesteld, zoo wordt deze geacht te zijn gekozen. Zijn er meerdere candidaten, zoo heeft tusschen hen een stemming plaats op twee achtereenvolgende dagen.

Degene die bij deze stemming de volstreekte meerderheid van de uitgebrachte geldige stemmen heeft verkregen is gekozen.

Is geen meerderheid verkregen, dan zal herstemming plaats vinden tusschen de twee candidaten die het grootste aantal stemmen hebben verkregen.

Art. 6. De dag, vóór welken candidaten moeten gesteld zijn, de, door de vakverenigingen gestelden candidaten, benevens tijd en plaats voor de eventuele stemmingen en herstemmingen worden minstens één week van te voren bekend gemaakt.

Art. 7. De Commissie kiest uit haar midden een president, een secretaris en een penningmeester.

Art. 8. De Commissie is verplicht elke schriftelijke, onderteekende aanmerking, wensch, enz., de studie aan- of de inrichting van de Polytechnische School betreffende, door één of meer ingeschrevenen ingediend te onderzoeken en bij gebleken gegrondheid er gevolg aan te geven volgens art. 4 der Statuten.

Art. 9. Acht zij die aanmerking, wensch, enz. ongegrond, dan deelt ze dit mede aan den indiener, of de indieners, daarbij hare motieven vermeldende.

De indiener of de indieners kunnen hun aanmerking, enz. onderwerpen aan het oordeel eener vergadering.

Acht de Commissie een opdracht haar door een vergadering van ingeschrevenen gedaan, onuitvoerbaar, dan kan zij de uitvoering daarvan schorsen tot de beslissing van

een tweede vergadering binnen 8 dagen daarna te beleggen.

Art. 10. Een afdeulings-vergadering wordt bijeengeroepen door de Commissie of op aanvraag van minstens vijf leden dier afdeeling.

Een algemeene vergadering wordt door de Commissie of op aanvraag van minstens tien ingeschrevenen bijeengeroepen.

Alle voorstellen, moties, enz. moeten op een vergadering om te worden aangenomen, de meerderheid van het aantal geldig uitgebrachte stemmen hebben. (zie echter art. 17)

Bij staking van stemmen wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.

Blanco stemmen worden als niet uitgebracht beschouwd.

Art. 11. Het in art. 4 der Statuten bedoelde schrijven wordt gedurende minstens tien dagen ter lezing gelegd en kan door de ingeschrevenen van schriftelijke, ondertekende opmerkingen worden voorzien, waarna het in een algemeene vergadering wordt behandeld en definitief vastgesteld.

Art. 12. Het Jaarverslag wordt door de Commissie gepubliceerd in overleg met de vakverenigingen.

Exemplaren hiervan worden gezonden aan den Raad van Bestuur, den Directeur, de Docenten en de Assistenten der Polytechnische School. Bovendien wordt dit verslag tegen den kostenden prijs verkrijgbaar gesteld voor de ingeschrevenen der Polytechnische School.

Art. 13. De Commissie wordt finantieel gesteund door de vakverenigingen. Deze dragen in de kosten bij naar verhouding van het aantal hunner leden. Van alle uitgaven is de penningmeester verantwoording schuldig aan de besturen der vakverenigingen. Buitengewone uitgaven kunnen niet geschieden dan met goedkeuring van die besturen.

Art. 14. Het ter lezing liggen van het in art. 4 der Statuten bedoelde schrijven, vergaderingen en verkiezingen mogen niet geheel of gedeeltelijk vallen binnen 8 dagen vóór of na een vacantie.

Aankondigingen, ter lezing liggen van het schrijven, vergaderingen en verkiezingen moeten geschieden op een voor alle ingeschrevenen of die der betrokken afdeeling toegankelijke plaats.

Art. 15. Alle ingeschrevenen krijgen bij hun eerste inschrijving kosteloos een exemplaar van Statuten en Wet der Commissie.

Voor meerdere exemplaren wordt den kostenden prijs in rekening gebracht.

Art. 16. Voorstellen tot wetswijziging gaan uit van de Commissie of minstens tien ingeschrevenen.

Deze voorstellen worden minstens één week ter lezing gelegd en kunnen door de ingeschrevenen van schriftelijke ondertekende amendementen worden voorzien. Op eene algemeene vergadering uiterlijk drie weken na de indiening gehouden, wordt over de voorstellen en de amendementen gestemd.

Van deze wijzigingen wordt kennis gegeven aan den Raad van Bestuur.

Art. 17. Dispensatie van eenig artikel van deze wet kan verleend worden met $\frac{2}{3}$ van het aantal geldig uitgebrachte stemmen.

Art. 18. In gevallen waarin deze wet niet voorziet beslist de Commissie, zoo ook in geval van twijfel over de uitlegging van eenig artikel.

TOELICHTING.

Reeds bij de eerste verkiezingen in den aanvang van dit cursusjaar gehouden bleek, dat de regeling hiervan veel te wenschen overliet. Waar door eindexamens enz. de oude Commissie in September van het nieuwe cursusjaar niet voltallig is, moeten noodzakelijk uitschrijving der verkiezingen, candidaatstelling enz. hieronder lijden.

Met het oog hierop heeft de Commissie gemeend de verkiezing der Commissieleden tot een recht, tevens verplichting, der Vakverenigingen te maken. Hiermee zou dan tegelijkertijd een onbillijkheid zijn weggenomen, die tot nog toe bestaan heeft. De kosten der Commissie worden namelijk geheel gedragen door de vakverenigingen, die tegenover deze verplichting geen enkel voorrecht hebben boven de ingeschrevenen aan de Polytechnische School, niet-leden der vakverenigingen. De veranderingen, zooals

de Commissie die in haar ontwerp voorstelt, hebben dus een tweevoudige uitwerking.

Aan den eenen kant brengen zij de verkiezingen op een vastere grondslag, terwijl bovendien een bestaande onbillijkheid wordt weggenomen.

De overige wijzigingen vloeien uit de wijzigingen in de verkiezingen voort of zijn van geheel redactioneelen aard.

De Secretaris der C. v. S.,
J. LEDEBOER.

„Eduard”. *)

Aan de Polytechnische School werd heden een in de samenleving zeldzaam voorkomend feest gevierd. Er was aan ons Onderwijs-Instituut een gouden jubilaris. „Eduard” herdacht het feit zijner vijftig-jarige dienstvervulling.

„Eduard” is de oudste en de oudst-dienende van het corps amanuenses, en heeft zich in den loop der jaren een bijna ongekende populariteit verworven. Ieder kent hem. De professoren en leeraren, de assistenten, de studenten en bovendien gansch de burgerij kent den man, die nu al 50 jaren in zijn bescheiden werkkring het zijne doet, om den boel „voor elkaar te houden.” Als „Eduard” bij den weg is, haastig loopende, druk geaffaireerd als hij altijd is, zijn er maar weinig voorbijgangers die hem niet groeten. Wat dan zijne bemoeienis is? Alles en bij voorkeur zoodanig opdrachten welke eenigszins een cachet van vertrouwen hebben. Want hij diende natuurlijk: „eerlijk en trouw.”

De biografie van „Eduard” — in de registers van den burgerlijken stand is hij bekend als: Johan Erhard Eijlbracht, maar de vindingrijke studentenwereld was van oordeel, dat „Eduard” heter paste aan zulk een majordomus — de biografie van „Eduard” is saamgeweven met de geschiedenis van de Polytechnische School.

Den 24en April 1853 kwam „Eduard” als 16-jarig jongmensch in den dienst van het rijk. De Polytechnische School was toen nog Koninklijke Academie tot opleiding van burgerlijke ingenieurs, en stond onder leiding van dr. G. Simons den lateren minister.

Daarna diende de jubilaris achtereenvolgens onder een raad van bestuur, voorzitter dr. T. Roorda, (1856—1859); prof. J. A. Keurenaer (1859—1864); prof. dr. L. Cohen Stuart (1864—1878); de Academie was 1 Juli '64 overgedoopt in Polytechnische School, prof. dr. J. Bosscha (1877—1885); prof. dr. A. C. Oudemans (1885—1895); prof. N. H. Henket (tijdelijk: 1895—1897); prof. J. M. Telders (1897—1900), en onder den tegenwoordigen hoogleeraar-directeur prof. J. Kraus, sedert 1900.

„Eduard” heeft, wat men pleegt te noemen: „iets mee-gemaakt” aan de Polytechnische School.

Daar is geen Nederlandsch ingenieur of technoloog, die aan de Polytechnische School zijne opleiding ontving, of hij kent „Eduard”; het zuivere type van den academie-beambte; goed met allen, vertrouwelijk met de meesten; bereidwillig en voorkomend waar hij maar kan.

Van meerdere geslachten van technische mannen, heeft hij met drie generatiën verkeer. Mannen van naam, die over de gansche wereld den roep der Nederlandsche ingenieurs hebben helpen hooghouden, heeft hij gekend als studenten. Zijn omgang met de heeren kenmerkt zich door zekere vertrouwelijkheid, welke hem nochtans den afstand niet uit het oog doet verliezen.

Jaarlijks, bij de overgangs- of eindexamens, weet „Eduard” wat humor te mengen in het wee-geklag van een of anderen „gezakte.” „Kom, meneer” — zegt hij dan, na op het gelaat van den te-licht-bevondene gelezen te hebben waar de schoen wringt — „kom, meneer, troost-je maar; u blijft nog één jaartje; maar denk eens aan: ik, die hier nu al zoovél jaren zit!”

En komt er een jongmensch op studie, een jongmensch met een technischen naam, dan weet „Eduard” hem spoedig te vertellen, dat hij zijn grootvader zoo best heeft gekend, en: (kan 't anders) dat 't toen een andere tijd was.

Ter eere van dezen jubilaris was heden de Prinsenkamer der Polytechnische School met planten getooid.

Te elf uur werd „Eduard” met het tweespan van zijn woning gehaald, en geleid naar gezegde Prinsenkamer.

Toen zich een breede schare van hoogleeraren, leeraren, assistent-leeraren, studenten en oud-studenten verzameld had, nam de hoogleeraar-directeur, prof. J. Kraus het woord, om

*) Overgenomen uit de Nieuwe Rotterdamsche Courant.

namens hoogleeraren, leeraren, bibliothecaris en den ambtenaar van administratie „Eduard” geluk te wenschen met diens zeldzaam jubileum.

Dat gij hier — aldus ongeveer prof. Kraus — thans in de Prinsenkamer receptie houdt; dat gij hier gastheer zijt, die ons, als de gasten, ontvangt, vindt oorzaak in de halve eeuw van trouwe toewijding in uw, zij 't bescheiden, werkring.

Gij hebt hier, eerst aan de Delftsche Academie, daarna aan de Polytechnische School geslachten zien komen en gaan en allen — duizenden in den lande en daarbuiten — zullen, indien zij vernemen dat gij heden jubileert, een woord van hulde en genegenheid over u en in gedachten tot u spreken.

Gij hebt met onverstoort goed humeur en met onvolprezen toewijding uw plicht gedaan en steeds waart ge dezelfde.

Nemende zichzelf als voorbeeld, als hebbende prof. Kraus „Eduard” gekend toen de spreker student, assistent, hoogleeraar was en thans als directeur, roemde spreker den eenvoudigen man als een dienaar, dien alle superieuren en gelijken een warme genegenheid toedroegen.

Als blijk van belangstelling overhandigde prof. Kraus den jubilaris namens opgenoemde autoriteiten een kokertje met gouden inhoud, met begeleidend album, inhoudende eene opdracht en de namen der deelnemers.

Eduard dankte hartelijk en op de hem alleen eigene wijze.

En thans sprekende ingevolge de vereerende opdracht van H. M. de Koningin, deelde prof. Kraus den jubelaris mede dat het H. M. behaagd had den trouwen staatsdienaar als blijk van Hr. Ms. tevredenheid de zilveren eere-medaille van de orde van Oranje-Nassau te schenken.

Nogmaals dankte „Eduard”, zichtbaar geroerd.

De heer A. Leeftang sprekende namens de assistent-leeraren, bracht alsmede hulde aan de verdiensten van „Eduard” en overhandigde hem ook een stoffelijk blijk van waardeering.

De concierge, voegde uit naam van de amanuensis, zijne heilwenschen bij de voorgaande terwijl eindelijk de heer J. N. van der Ley, namens de ingeschrevenen aan de P.S. „Eduard” hulde bracht; spr. releveerde hoe alle studenten den „snelvoetigen Mercurius, die de bevelen van den oppergod overbracht naar den andere goden” kenden en hoe zij steeds in hem waardeerden zijne gediensdigheid en onveranderbaar goed humeur.

Ook uit naam der studenten ontving „Eduard” een geschenk.

Toen ging „Eduard” den kring rond, drukte van velen der aanwezigen de hand als van oud-bekenden, dankte allen voor de hem betoonde eer en gaf gaarne de verzekering, dat hij zou trachten dezen dag in opgewektheid door te brengen, een wensch hem toegesproken door den hoogleeraar-directeur.

De eigenaardige plechtigheid was hiermede ten einde.

Ten slotte kwam de Senaat van het Delfsch Studenten-corps bij monde van den praeses, den heer C. van der Hoeven, „Eduard” complimenteeren en bood hem een reusachtig bloemstuk als blijk zijner hulde aan.

Het ligt in het voornemen van „Eduard” om met September, aan het einde van den loopenden cursus, met pensioen te gaan.

Hij oordeelt: „het dan welletjes.”

Niemand zal den krassen man de welverdiende rust misgunnen, al erkent men dat hij een leegte zal achterlaten; zoo ongeveer als men voelt, wanneer uit een vertrek, waar men veel verkeert, een stoel is verdwenen, welke jaren en jaren daar stond; zoo'n leegte die niet te vullen is.

SOCIALE AANGELEGENHEDEN EN WETENSCHAP.

De Enquête-commissie.

Daar de Nederlandsche vereeniging van spoor- en tramwegpersoneel, al heeft zij ook niet, zooals enkele bladen reeds melden, opgehouden te bestaan, haren grooten invloed verloren heeft, is de hoop van allen, die verbetering van het lot der spoorwegaarbeiders wenschen, op bovengenoemde commissie gevestigd. Zij toch is op het oogenblik het eenige lichaam dat de bestaande klachten en grieven openbaar zal kunnen maken.

Wil zij nu instaat zijn hierover zoo onpartijdig mogelijk haar oordeel te vormen, zoo zal het niet alleen noodzakelijk zijn dat zij zelve geheel onpartijdig (waaraan men na de rede, door de minister bij hare installatie gehouden, niet zonder grond zou kunnen gaan twifelen) iedere klacht beoordeele, maar dat zij ook op iedere vraag zooveel mogelijk eerlijke en niet gunstig gemaakte antwoorden ontvangt. Onwillekeurig rijst daarom de vraag of het tegenwoordig tijdstip wel het gunstigste moment voor een onpartijdig onderzoek genoemd mag worden. Kon het niet beter wezen, met het oog op de tegenwoordige crisis onder het spoorwegpersoneel hare werkzaamheden gedurende eenige maanden op te schorten?

Gedurende dien tijd toch zullen vele gemoederen tot rust zijn gekomen, zullen verschillende werklieden hunne overdreven angst voor ontslag hebben laten varen, zullen vele nu nog ontslagen arbeiders, die blijkbaar de meeste grieven hadden, en ze denklijk ook wel het vrijmoedigst openbaar zullen maken, wederom in dienst zijn genomen.

Ik stel me voor nog even bovengenoemde zeer belangrijke vraag aan een eenigszins nauwkeuriger onderzoek te onderwerpen.

De tegenwoordige arbeiders der spoorwegmaatschappijen laten zich in vier categorieën verdeelen; waarvan er drie zijn, die niet geschikt geacht kunnen worden voor het door den minister beoogde doel. Deze toch wenscht volgens zijne, bij de installatie der commissie gehouden rede, de oorzaak te vernemen van de plotselinge buitengewone ontevredenheid onder het spoorwegpersoneel. De antwoorden der drie eerste groepen zullen, zooals later hieronder zal blijken, hiervoor niet het noodige materiaal kunnen opleveren.

Tot de eerste categorie behooren zij, die lid van Recht en Plicht zijn, menschen, die blijkbaar volgens hun gevoel geen noemenswaardige grieven hebben, of althans niet zoodanige, dat zij tot zoo'n groote algemeene ontevredenheid, als op den 31sten Januari zonder twijfel bestond, aanleiding hebben kunnen geven. Hun dus naar den voor den minister „zoo wonderbaarlijken ommekeer in de gemoederen der beampten te vragen”, zal vrijwel monnikenwerk zijn.

Tot de tweede categorie behooren zij, die wel meenen dat zij ernstige en groote grieven hebben, maar die uit angst voor de wraak der directies bij de vorige staking niet mee hebben durven doen. Deze groep bevat het grootste gedeelte van het personeel. Uit persoonlijke ervaringen is mij bekend, dat nagenoeg alle aangeslotenen bij de vereeniging van spoor- en tramwegpersoneel de bestaande grieven, en ook invoering der strafwetten belangrijk genoeg achtten om het werk neer te leggen, maar dat zij dit niet durfden doen uit vrees voor ontslag bij eventueele mislukking der staking. Uit deze menschen zal men ook nu niets vernemen, zij zullen het op dit oogenblik evenmin wagen, ronduit voor hunne meening uit te komen, vooral niet daar een hogere ambtenaar van één der spoorwegmaatschappijen als secretaris aan de commissie is toegevoegd. Zodoende toch weet de maatschappij nauwkeurig wat iedere beampte over bestaande misstanden openbaar gemaakt heeft. Ook uit deze groep zal de commissie dus, vooral bij de tegenwoordige toestanden, niets of althans zeer weinig vernemen, zoodat de minister ook na hunne antwoorden even verbaasd als vroeger zal blijven over de plotselinge uiting van ontevredenheid op 31 Januari j.l.

Tot de derde categorie behooren zij, die aan de vorige staking deelnamen, en die hierop, na openlijke boetedoening, bij de gratie der directies wederom in dienst teruggenomen zijn. Deze mannen, die, (indien zij althans niet, zooals vele burgerlijke bladen zeer vaak beweren, door hunne leiders opgehitst en misleid zijn,) de groote grieven kennen, en er ook openlijk voor uit hebben durven komen, zullen het stellig wel niet wagen onder de gegeven omstandigheden, onmiddellijk na hunne terugname, aan de directies opnieuw aanleiding tot ergernis te geven. Ook hunne antwoorden zullen daarom, zoo zij in deze troebele dagen gevraagd worden, weinig nieuws aan den minister bekend maken.

Ten slotte rest nog de vierde categorie. Dit zijn zij, die, ofschoon ijverige leden der vereeniging zijnde, door toevallige omstandigheden, bijv. door het geposteerd zijn op plaatsen, waar niet gestaakt werd, niet aan de vorige staking deelgenomen hebben. Gesteld dat de enquête-commissie zich op zulk een onpartijdig standpunt plaatst, dat ook enkele dezer personen, die aan de hogere spoorambtenaren natuurlijk zeer wel bekend zijn, gehoord worden, zoo zullen hunne grieven en klachten, hoe talrijk en rechtvaardig ze ook mogen zijn, door de groote menigte gunstige antwoorden van geen of weinig waarde geacht

worden. Terecht zal de commissie deze personen als uitzonderingen dienen te beschouwen, en dus officieel moeten rapporteeren dat de algemeene toestand evenals in 1890 niets te wenschen overlaat.

Na al deze voorafgaande opmerkingen zal het mijns inziens een ieder duidelijk zijn, dat de enquête-commissie een zeer onvruchtbaar werk gaat verrichten, en dat het veel wenschelijker ware, zoo zij voorloopig met hare werkzaamheden geen begin maakte. Doet zij dit wel, zoo zal haar rapport zooals ik hierboven reeds schreef, ongetwijfeld weer evenveel lof als dat van 1890 bevatten en zal de regeering na eenige jaren zich wederom even verbaasd kunnen afvragen welke grieven toch wel de oorzaak kunnen zijn van de zich dan denklijk ook wel weer overal openbare ontevredenheid.

P.

Veiligheid van het tegenwoordig verkeer door minister Lely beoordeeld.

Nu het ontslagen personeel zoo goed als zeker niet meer teruggenomen wordt, en de spoorwegmaatschappijen dus binnen enkele maanden een groot aantal nieuwe beambten zullen noodig hebben, is het niet onaardig, om de bij de begroting van 1900 door den toenmaligen minister van Waterstaat gesprokene woorden te releveeren.

Op de vraag van Van Asch van Wijk en Van Kol, waarom het nieuwe artikel 113 zoo slecht toegepast werd, antwoordde de minister het volgende:

„Het besluit (dat is dus de invoering van den 10-urigen werkdag voor enkele beambten) toch kon alleen uitgevoerd worden door aanstelling van een betrekkelijk groot nieuw personeel bepaaldelijk ook van machinisten en stokers.

Aanvankelijk hebben de maatschappijen zich tegen de nieuwe regeling verzet, maar ik moet zeggen, dat, zoodra het besluit was uitgevaardigd, ik geen tegenwerking heb ondervonden en dat de maatschappijen al het mogelijke hebben gedaan om het volledig uit te voeren.

Ik kon van haar niet meer vergen dan mogelijk was, en er was nog al bezwaar tegen, vooral met het oog op de veiligheid, eensklaps zulk een groot nieuw personeel aan te stellen, voornamelijk van machinisten en stokers.”

De tijd tusschen de afkondiging van het toen nieuwe artikel 113 en de invoering bedroeg acht maanden, te weten van 7 Februari tot 1 Oct. 1899. Daar het in den tijd van acht maanden volgens minister Lely onmogelijk was, vooral met het oog op de veiligheid, de betrekkelijke geringe aanvulling van machinisten en stokers, noodig ter uitvoering van art. 113, te doen plaats hebben, hoe lang moet het dan nu wel met het oog op die zelfde mate van veiligheid, toen ter tijd door minister Lely bedoeld, duren, voordat het noodige geschikte personeel gevonden zal zijn. Of is de tegenwoordige minister niet zoo bezorgd voor de veiligheid? De talrijke in de laatste dagen gebeurde ongelukken zouden het bijna doen vermoeden.

Q.

LITTERATUUR EN KUNST.

Het „Christelijke” Barbarendom in Europa.

Boeddhistische zending. Uit het Duitsch vertaald door Dr. L. A. BÄHLER.

(Drukkerij „Vrede”. prijs f 0,50).

Een merkwaardig boekje.

Het oorspronkelijke werk heet geschreven te zijn door een Boeddhistisch priester, een „lama” uit de Thibetaansche stad Lhassa en is een „oproeping gericht aan alle verlichten en alle ware discipelen van den verheven Boeddha, om de barbaren en heidenen van het Westen, die nog in den diepsten afgrond van religieuze onwetendheid verzonken liggen, te voeren op den weg der verlossing.”

In hoeverre dit waar is, kan natuurlijk niet met zekerheid gezegd worden, maar uit den geheele inhoud van het boekje, uit de elementaire behandeling van sommige leerstellingen, die elke „ware discipel” wel lang zal kennen, krijgt men den indruk dat een westersch ontwikkeld wezen onder dit mom zijn mede-westerlingen op hun dwalingen wil wijzen.

Het zou echter ook mogelijk zijn dat de achtereenvolgende bewerkingen, eerst in het Duitsch en van hieruit weer in het Hollandsch, in het oorspronkelijke geschrift een meer westerschen geest hebben gebracht.

Hoe dit zij, het boekje, zooals het nu is, kan niet nalaten op den westersch ontwikkelden lezer een eigenaardigen indruk te maken. Als voorbeeld het volgende citaat: „... want aan gene zijde der sneeuwtoppen van den Himalaya en nog veel verder, daar waar de zon des avonds in de golven van den oceaan schijnt weg te zinken, aanschouwt hij (d. i. de Tibetaansche „lama”) het land der heidenen, Europa genaamd. Daar wandelt men in duisternis, buiten het licht der waarheid, of wel bij den bedriegelijken schemerschijn eener op dwaling gegrondde wereldbeschouwing. Hij ziet dit land bewoond door millioenen menschvormige wezens, die zich aan alle mogelijke fantasieën overgeven, veel meenen te weten, doch daarbij hun eigen wezen niet kennen, nog het doel van hun bestaan begrijpen.”

Men ziet, met eenige veranderingen van plaatsnamen zou het bovenstaande wonderwel passen in den tekst van een of ander westersch zendingsgeschriftje, met het doel om een „heidenschen” volksstam de verheffende leerstellingen van het Christendom deelachtig te doen worden.

Het geheele boekje door is in meerdere of mindere mate, al naar het onderwerp van het hoofdstuk het toelaat, dien uiterlijken vorm van het westersche zendingsgeschrift aan den stijl bijgebleven.

Aan den eenen kant doet dit des te duidelijker het verkeerde en laakbare in de Christelijke zending uitkomen, vooral daår waar het „heidenschen” betreft als de bewoners van het zuid-oostelijk deel van het Aziatische vastland. Mijns inziens heeft de vertaler hierin dan ook volkomen zijn doel bereikt.

Aan den anderen kant zal echter den dikwijls in een preektoon vervallende stijl alle meer ontwikkelden onder ons westerlingen terugschrikken, omdat ze onder dien vorm als zooveel hols en onbeduidends hebben te slikken gekregen. Dit wat den vorm aangaat.

De inhoud van het werkje is niet binnen de grenzen van deze bespreking weer te geven, vandaar dus alleen eenige algemeene opmerkingen. Het boekje is te splitsen in twee gedeelten, buiten het voorwoord van den vertaler en de inleiding van den schrijver. Het eerste gedeelte geeft een kritiek op godsdienststelsel, wetenschap en wereldbeschouwing der Christen-barbaren van Boeddhistisch standpunt, terwijl het tweede zeer kort den inhoud behandelt van de grondstellingen der Boeddhistische leer.

De kritiek op de westersche toestanden is van dien aard, dat ik ieder kan aanraden het werkje te lezen. Voelt men zich dan te kort gedaan, dan kan men denken aan den zin waarmee de Vertaler zijn voorwoord eindigt:

„’t Is zoo gezond, o zoo gezond, dat wij, waanwijze en eigenwijze westerlingen, eens wat geminacht worden”.

Minder gunstig moet ik oordeelen over het tweede gedeelte.

In 21 betrekkelijk kleine bladzijden een overzicht te geven van de zoo diepgaande Bhoeddhistische leer kan bezwaarlijk gebeuren, zonder dat belangrijke leemten ontstaan en het antwoord op verscheidene vragen, bij het lezen opgewekt, uitblijft. Misschien echter zullen juist deze leemten des te sterker aansporen tot bestudeering van de zoo hoogstaande Boeddhistische leer. Ik wil het hopen.

Kw.

Fabeltje.

Eens leefde er een koning, die vele hovelingen had. Zij eerden en dienden hem en waren altijd ijverig in de weer hem zoo veel mogelijk behagelijk te zijn. En zoo roemde men hem een wijs en verstandig man. En wat de koning zei, beaamden alle hovelingen, en wanneer de koning verontwaardigd was, waren alle hovelingen verontwaardigd, want zij aanbadden de wijsheid des konings.

Nu leefde er, verstooten uit het rijk, een dwerg, een paria der maatschappij. Deze had veel gehoord, maar weinig gezien van de daden des konings en zoo gebeurde het, dat deze kabouter den koning in ’t geheel niet zoo wijs en voornaam vond. Daarenboven beoefende men den afgodendienst op groote schaal in het land des konings, de koning zelve gaf het voorbeeld, en dat verdroot den kabouter zeer, maar daarom werd hij nog meer geschuwd, dan te voren.

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

BIJVOEGSEL

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD

van VRIJDAG 1 MEI 1903.

Eens op een keer gebeurde er iets in 't leven van den kabouter, dat hem noodzaakte openlijk zijn ideeën te verkondigen en, hoe hij durfde, begreep hij zelve niet, hij publiceerde die in het officieele orgaan van 's konings hof, waarover de koning zelf de censuur op zich had genomen en die censuur was streng, tenminste als de koning er belang bij had. De koning was ontsteld, toen hij hoorde en zag, hoe heftig het kabouterje te werk ging, te meer, daar hij niet begreep, wat deze gezegd had. Dit wist de paria van een den koning ontrouw geworden hoveling en hij was daarover zeer verheugd. De andere hovelingen evenwel waren zeer verontwaardigd, omdat de koning zulks was en eenige hofnarren beijerden zich den dwerg belachelijk te maken, maar het hielp niet.

Eindelijk nam de vorst zelf de pen in de hand en begon te schrijven. Maar wat hij schreef, waren holle klanken en dat begreep de koning zelf wel. Hij wilde het niet-bestaan als denkbare vergelijkingsterm verdedigen en daartegen had juist de dwerg gestreden, toen hij een verklaring gaf van wat er over de gelijkenis in Genesis werd gezegd. Daarom viel de dwerg den koning aan, maar niet, zooals hij dat gedaan had met 's konings „domme” hofnarren, neen, hij viel hem aan, zooals 't een koning, wijs als deze, betaamt, heel netjes en fatsoenlijk. En de koning, die bang werd, dat zijn wijsheid zou worden te kort gedaan, veinsde den dwerg en zijn ideeën niet te kennen. De paria wist wel, dat de koning 't niet begrepen had, niet echter, dat de koning zijn ideeën niet kende, die daarenboven aan zijn censuur waren onderworpen geweest. De dwerg bleef echter fatsoenlijk en maakte geen melding van deze logentaal des konings, men zou hem toch niet gelooven, want de koning was een wijs en voornaam man en had vele hovelingen, die voortdurend voor hem bogen en naar zijn woorden luisterden. Daarom wees hij alleen op den tegenspraak in de ideeën van den vorst en weerlegde nogmaals.

Eerst nog wilde de koning door een ongetwijfeld zeer vernuftige wending alle onderhandelingen met den dwerg afbreken of liever onmogelijk maken, maar deze liet zich dat niet wél gevallen. Toen was de koning ten einde raad en hij koos de wijste partij, hij zweeg, wel wetende hoe zijn aanhangers dat zouden verklaren. Hij was te trotsch om zijn fouten te bekennen, want hij was wijs en machtig. En nu roemden de hovelingen den koning nogmaals als een wijs en verstandig mensch (die zijn mond wist te houden, als hij niets meer wist) en opnieuw gehoorzaamden allen hem als een cadaver en men diende wederom de afgoden in zijn land, want in beschaving was men daar nog verre ten achter. De grondmotieven werden echter steeds zwakker. En nogmaals kwamen de hofnarren uit hun schuilhoeken om den koning openlijk als een wijs man te eeren (men was bang geworden voor zijn préstige) en de koning staarde wederom diepzinnig voor zich uit. Hij peinsde over de dingen dezer aarde. Dat deed hij altijd als anderen er bij waren. En de paria was gelukkig, want opnieuw had hij een bewijs gevonden voor de deugdelijkheid van zijn ideeën, welke zijn moeder hem had geleerd, toen hij nog jong was, en hij had gezien, hoe men in dat beloofde land danste om drie afgodenbeelden: Eenzijdigheid, Domheid en Vooroordeel.

NAGON.

Slot.

Nadat dit alles door des kabouters kroniekschrijver verhaald was, zagen de koning en zijn hof duidelijk in, welk een kwaadaardig ventje de kabouter eigenlijk was; bovendien, zoo meenden zij, leed hij aan vervolgingswaan.

Zij besloten, het officieel orgaan voor den kabouter niet meer open te stellen, vóór hij tenminste van deze kwaal genezen was.

Red.

INGEZONDEN.

Aan
het Bestuur der R. K. Stud.-Vereeniging
„Crescendo Gramen Sementat”,
te Delft.

M. H.

Vergeef mij, dat ik U uit uw isolement te voorschijn haal! Mijn gevoelens ten opzichte der christelijke jongelingsverenigingen zijn echter van dien aard, dat ik het mij zelve nooit zou kunnen vergeven, U een feit verzwegen te hebben, dat zonder twijfel ook uw heftige verontwaardiging zal opwekken.

Woensdag l.l. werd hier te Delft in het gebouw van den R. K. Volksbond een vergadering gehouden, waarin o. a. pater Weijers uit Utrecht sprak. Deze vergadering was slechts toegankelijk voor hen, „die instemden met de beginselen der christelijke partijen in ons land.”

Toch ontzag pater Weijers zich niet in zijn redevoering de meest smadelijke beschuldigingen te werpen naar het hoofd der S. D. A. P.

Als een staaltje hiervan, deel ik het volgende citaat uit de Nieuwe Delftsche Courant van Vrijdag 24 April mee: „De sociaaldemocraten hebben den werkman verraden, hem gebruikt om zelve op het kussen te komen.”

Hoewel U, naar ik meen, evenmin als ik, lid der S. D. A. P. bent, zult U het ongetwijfeld met mij eens zijn, dat een dergelijke handelwijze pater Weijers verre van fraai staat.

Immers, den beschuldigde was de toegang tot de vergadering verboden, ten overvloede was nog meegedeeld, dat geen debat zou worden toegestaan.

U zult mij de vergelijking ten goede houden, hoop ik, maar het had er veel van, alsof pater Weijers eerst de S. D. A. P. aan handen en voeten had gebonden, en zich daarna niet ontzag zijn weerloozen vijand te lijf te gaan.

Ter illustratie wil ik U nog een dergelijk geval medeelen, dat eveneens hier te Delft is afgespeeld. Het Tweede Kamerlid voor Delft, mr. v. d. Velde, hield ook eens een redevoering voor een dergelijke besloten vergadering. Op een gegeven oogenblik spreekt de redenaar:

„Ik durf hier in het aangezicht van al mijn tegenstanders verklaren, dat...”

Ook hier was, meen ik, debat uitgesloten!

Mijne Heeren Bestuurders der R. K. Stud.-Ver. „Crescendo Gramen Sementat”, U zijt heftig verontwaardigd over bovengemelde handelwijze van pater Weijers, niet waar?

Waart U ter vergadering geweest, U zoudt ongetwijfeld zijn opgestaan en als goede Katholieken den pater zijn onfaire daad verweten hebben?

Want het past beter den geloofsgenoot, dan den buitenstaander, om als zedemeester op te treden.

Voor den goeden naam onzer Delftsche studenten spijt het mij, dat deze handelwijze van pater Weijers zonder openlijk protest heeft kunnen gebeuren. Maar nog is het niet te laat! Brengt U het geval eens ter sprake in een algemeene vergadering uwer vereeniging en ik ben zoo zeker overtuigd van den rechtvaardigheidszin onzer studenten, dat ik er geen oogenblik meer aan twijfel, of uw vereeniging publiceert een manmoedig protest tegen deze daad van pater Weijers.

De kolommen van het S. W. staan, naar de redactie mij verzekerde, te uwer beschikking.

Hoogachtend,

Uw medestudent,
H. STEKETEE.

Verantwoording.

Op de intekenlijsten voor een huldeblijk aan Eduard Eilbracht werd voor de navolgende bedragen geteekend:

Bij den heer Waltman:	f 34,75
Societeit Phoenix:	„ 66,—
Societeit Eensgezindheid:	„ 8,—
Vegetarisch Restaurant Thalysia:	„ 6,50
Totaal	f 115,25

Een gedeelte hiervan werd besteed aan de aanschaffing van een geschenk in den vorm van een mahoniehouten tafel, het overige zal aan den belanghebbende worden ter hand gesteld.

De quitanties zullen zoo spoedig mogelijk worden gepresenteerd. Teneinde een geregelden loop van zaken mogelijk te maken wordt een ieder dringend verzocht het geteekende bedrag in gereedheid te houden.

De Penningmeester der Commissie
tot behartiging van Studiebelangen,
J. A. SCHOUTEN.

Steunpenningen.

Ingekomen sedert de vorige opgave:

Van: Z. S. B. f1,—; H. d. M. f1,—; J. C. L. f3,—;
M. f25,—; W. f15,—; K. B. f1,—; J. C. v. S. f1,50;
H. v. d. W. f2,50; v. d. K. f5,—. Lijst Thalysia f32,50
(S. f2,50, v. d. L. f2,50, J. A. S. f5,—, K. f10,—, d. J.
f2,50, B. R. B. f10,—). Totaal f87,50.

D. M. G. KOCH, Oude Delft 196.

A G E N D A.

DELFT.

Maandag 4 Mei. Logezaal, Choorstraat 16a. Theosofische Vereeniging. Voordracht door den heer Johan van Manen, over: „Het astraalgebied, zijn bewoners en verschijnselen”; 8 uur.

DEN HAAG.

Vrijdag 1 Mei. Nederl. Tooneel: „Een Amsterdamsche jongen”; 8 uur.

Zaterdag 2 Mei. Diligentia: Concert-Melosophia; 8 uur.

Fransche Opera. Spectacle coupé: „Les maîtres chanteurs; La Mascotte; Mireille; Paillasse; Tannhäuser; La Bohème; Cavalleria; Rigoletto; Mignon; Hamlet”; 8 uur.

Woensdag 6 Mei. Geb. v. K. en W.: Uitvoering van „Die Jahreszeiten” door de zangvereeniging „Exelsior”, met medewerking van Anna Kappel, Boymans, Spoel en het Utrechtsch Stedelijk Orkest; 7½ uur.

ADVERTENTIEN.

Café-Restaurant HOTEL CENTRAL.

Levering van Déjeuners, Dinners, Soupers, Koude en Warme Schotels.

Uitstekende gelegenheid om te Dineeren ook bij abonnement. Verschillende appartementen voor Vergaderingen.
Pilsener Urquell. Franziskaner Leistbräu. G. M. VAN DE SEIJP Hz., Cuisinier.

Met September te huur aangeboden:
twee gemeubileerde Zitkamers met
drie frissche Slaapkamers,
alle aan de straat, waarvan een geschikt voor twee vrienden.
Adres OUDE DELFT 23 nabij de Rotterd. poort.

Dr. A. TOXAPEUS, Markt 7.

REPETEEREN:

Analyse, Analytische meetkunde,
Beschrijvende meetkunde, Mechanica.

Oranje Limonade

van het Delftsche Scheikundig Laboratorium is steeds
voorhanden bij

J. J. G. BOERE,
Telefoonnummer 188. Hypolitusbuurt 2.

Assurantie Maatschappij tegen Brand- schade en op het Leven

DE NEDERLANDEN, van 1845.

Kapitaal f 4,000,000,00
Reservefonds op ult. December 1902 1,109,739,00
Betaalde Brandschaden tot ult. 1902 25,444,000,00

BRAND. - LEVEN. - INBRAAK.

Verzekeringen op Inboedels van H.H. Studenten
worden tegen vaste en billijke premie zonder
nabetalingen gesloten door bemiddeling van
den Heer W. WALTMAN.

Kantoor: Technische Boekhandel,
BINNENWATERSLOOT 33.

IJ. VAN WOERDEN, Choorstraat 11 Telefoon 203 DELFT.

Speciaal ingericht voor de verzending van **prima**

versche Kievits Eieren,

prijs per stuk 15 cents.

Flugge bediening. Nette verpakking.

De Delftsche Stoomververij en
Chemische Wasscherij

VAN

A. F. BOSMAN, Oude Delft 72,
bericht dat hij zich tevens heeft ingericht tot het
**Fijn- en Glansstrijken van Boorden
en Manchetten.**

UITSTOOMEN VAN WITTE VESTEN ENZ. ENZ.
— Spoedige aflevering. —

Bierbrouwerij IJsfabriek

voorheen A. VAN BERCKEL & ZONN.

SPECIAAL

PILSENER BIER.